

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / ~~oponenta~~

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Ludmila Dostálová, Ph.D.

Práci předložil(a): Zuzana Běželová

Název práce: Dedukce v detektivní literatuře: Sherlock Holmes a dedukce

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce bylo „porovnat teoretický pojem dedukce v moderní logice a metodologii věd s tím, jak se pojem dedukce vyskytuje v příbězích sira Arthura.“ Tento cíle je splněn pouze částečně. Autorka předkládá výklad pojmu dedukce v moderní logice, koncepce dedukce Sherlocka Holmese už ale představena není a není tedy ani provedeno srovnání. Autorka pouze provedla analýzu příkladů výskytu dedukce ve smyslu dedukce moderní logiky v úvahách Sherlocka Holmese.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka nejprve předkládá stručný výklad pojmu dedukce v moderní logice, pak představuje a charakterizuje postavu Sherlocka Holmese a poté předkládá rozsáhlý výčet příkladů dedukce v úvahách Sherlocka Holmese.

Teoretický výklad pojmu dedukce je poměrně stručný a obsahuje jen základní, nicméně všechny nutné informace. Výklad je bohužel velmi stručný a netvoří jednotný celek. Působí spíše roztržitým a nahodilým dojmem, čtenář si sám musí domýšlet souvislosti mezi jednotlivými pasážemi a důvody pro jejich zařazení do výkladu. Jako příklad může posloužit kapitola II.1, která se skládá ze tří vzájemně nepropojených odstavců. Výklad neobsahuje žádné zhodnocení popisovaných skutečností, ani jejich zařazení do širších souvislostí. Navíc obsahuje řadu nepřesností (např. str. 4 „dedukce je jedním z příkladů odvozování v logickém kalkulů“ – ve skutečnosti to je pochopitelně obráceně – odvozování podle pravidel kalkulu je jednou z forem dedukce jako takové) ba dokonce chyb (např. str. 5 zavedení pravidla modus tolens – použitý příklad je pochopitelně úsudek neplatný a nemá podobu pravidla modus tolens).

Představení a charakteristika osoby Sherlocka Holmese je poměrně stručná a skládá se opět jen z nahodile poskládaných charakteristik. Z neznámého důvodu se autorka zaměřila na výčet znalostí Sherlocka Holmese, místo aby se zabývala popisem jeho deduktivní metody a schopností.

Praktická část tvoří nejrozsáhlejší část práce. Autorka postupně uvádí příklady úvah Sherlocka Holmese a provádí jejich analýzu. Na základě úryvku zformuluje premisy i závěr úsudku a ověří jejich platnost. V této části chybí jakákoliv metodologická reflexe, tj. jakým způsobem autorka tyto úsudky vybírala a proč. Jedná se o nahodilou sbírkou nebo systematický či dokonce úplný výčet? Formulace úsudků na základě úryvku je rovněž nepřesná a často násilná. Autorka je rozhodnuta doložit výskyt jednotlivých pravidel a tomu podřizuje svou analýzu. Často jsou premisy zformulovány způsobem sice ekvivalentním, ale odlišným od původní věty (např. str. 11 premisa skrytá v textu je obráceně – „kdyby nechtěl zapomenout, nesnažil by se iniciál zbavit“ – jedná se o hypoteticko-deduktivní metodu a proto je použité pravidlo modus tolens, nikoliv modus ponens; na str. 12

druhý úsudek je použita premisa, která se v textu nevyskytuje). Navíc tyto analýzy obsahují řadu chyb (např. str. 12 první úsudek není platný a nemá podobu modus tolens).

V závěru práce pak autorka suše konstatuje, že Sherlock Holmes používá jednoduchá odvozovací pravidla a odlišuje se svým pozorovacím smyslem. Ani jeden ze závěrů autorka žádným způsobem nezdůvodňuje. První závěr by mohl být doložen na základě praktické části – konec konců, pokud si je znovu projdeme, na konci každé analýzy se skutečně vyskytuje jen modus ponens, modus tolens a odvozování po případech. Souhrnná kvantifikace by ale věci rozhodně neuškodila. Nicméně i pak, vzhledem k tomu, že autorka nijak nereflektovala metodologii výběru úsudků, není zřejmé, zda se jedná o reprezentativní vzorek a v jakém rozsahu lze závěry na jeho základě učiněné vztáhnout na všechny úvahy Sherlocka Holmese. Pro druhý závěr však v celé práci není žádná opora. Naopak autorka vůbec nezohledňuje závěr, který se na základě jejích analýz přímo nabízí, a sice že dedukce Sherlocka Holmese se vyznačuje řetězením jednoduchých kroků.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je přehledně členěná, bez větších pravopisných chyb, formálně v pořádku. Poznámkový aparát je z pochopitelných důvodů pouze v teoretické části práce, je velmi omezený, ale funkční. Jazykový projev je velmi strohý a stylisticky spíše neobratný.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Jak vyplývá z hodnocení obsahového zpracování, práce vykazuje řadu nedostatků a nedůsledností. Celkově působí nehotovým dojmem.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Modus ponens definujete jako způsob kladně kladný; modus tolens jako způsob záporně záporný. Co to znamená?

Jak máme rozumět větě na str. 47 „Sherlock vychází z všeobecných premis, ale i to ho velmi omezuje, protože se neorientuje v biologii, filozofii, astrologii a dalších vědách.“

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

nevyhověl
práce obsahuje příliš mnoho věcných chyb

Datum:

Podpis: *Indie Dostálová*